

OCELL
DE FOC

BAGES - MOIANÈS - SOLSONÈS

Servei d'acompanyament
a la creació de cooperatives
juvenils de serveis

COOPERATIVES JUVENILS DE SERVEIS

Des de l'Ajuntament de Manresa, en el marc del programa Ocell de foc, volem impulsar la creació de Cooperatives Juvenils de Serveis (CJS) com a eina per fomentar l'emprenedoria col·lectiva entre els joves, fomentar la seva autonomia, dotar-los de recursos i formació, i acostar-los a alternatives del sistema econòmic i laboral hegemònic.

Aquest programa s'implementa del 2022 al 2024, amb l'ànim d'acompanyar joves en l'àmbit emocional, laboral i formatiu.

Índex

- I. QUÈ I COM SÓN LES COOPERATIVES JUVENILS DE SERVEIS?
 - II. QUÈ PRETENEN LES CJS?
 - III. PER QUÈ S'HAN D'IMPULSAR LES CJS?
 - IV. EL PROCÉS D'ACOMPANYAMENT I CREACIÓ DE LES CJS
 - V. QUINES FASES S'HAN DE SEGUIR PER CREAR UNA CJS?
 - VI. COM ACOMPANYEM DES DEL PROGRAMA OCELL DE FOC?
-

I. QUÈ I COM SÓN LES COOPERATIVES JUVENILS DE SERVEIS?

Són cooperatives creades per joves

En el cas del Programa d'Ocell de foc entre 16 i 30 anys.

Es pretén crear, estructurar i fer funcionar una cooperativa que desenvolupi una activitat productiva, de dinamització o bé un servei. Es tracta d'una situació real on la presa de decisions i el funcionament del mateix projecte és la simulació o fins i tot la creació d'una cooperativa en la qual es treballen les dimensions societària, organitzativa i econòmica.

Són un espai pràctic d'aprenentatge

És un aprenentatge constant a través de pedagogia cooperativa, formació pràctica, lideratge i emprenedoria que s'adquireix a través del desenvolupament de les activitats que s'emmarquen en la creació i funcionament de la CJS.

Permeten desenvolupar una activitat econòmica

Presenta una alternativa al mercat laboral i al sistema econòmic actual i presenta una oportunitat als joves per tenir una primera experiència laboral o conèixer-ne de noves.

Ofereixen un servei a la comunitat i es genera a través de la participació comunitària

Respon a reptes i necessitats observats a la comunitat i actua conjuntament amb agents i acords locals.

Compleixen, apliquen i promouen els principis i valors cooperatius de l'Economia Social

Gestió democràtica: són organitzacions gestionades democràticament per les persones sòcies, que participen activament i en condicions d'igualtat i equitat a l'hora d'establir-ne les polítiques i prendre decisions, al marge del capital que cada soci o sòcia hagi aportat. Les persones escollides per gestionar i representar la cooperativa en són responsables davant dels socis i sòcies.

Adhesió voluntària: les cooperatives són organitzacions voluntàries, obertes a totes les persones que vulguin fer servir els seus serveis o associar-s'hi sense discriminació social, política, religiosa, racial o sexual.

Participació econòmica: les sòcies contribueixen equitativament al capital de les cooperatives i el gestionen democràticament. Una part d'aquest capital és de propietat comuna de la cooperativa. Els beneficis de l'activitat no seran totalment repartits entre les persones sòcies (ni tan sols quan és una cooperativa amb ànim de lucre), sinó que es reinvertiran en la mateixa cooperativa, en la formació del personal associat o en projectes d'intercooperació o difusió del cooperativisme.

Autonomia i independència: les cooperatives són organitzacions autogestionades i autònomes, s'asseguren el control democràtic per part de les sòcies sense dependre de tercers. Si estableixen acords amb altres organitzacions, incloent-hi governs, o aconsegueixen capital de fonts externes, ho fan en termes que permetin mantenir-ne el control democràtic.

Educació, formació i informació: per tal de contribuir en el desenvolupament de la cooperativa i de les persones que en formen part, les cooperatives faciliten la formació de les persones sòcies, càrrecs electes o personal contractat de manera que es garanteixi que totes les persones que prenen decisions posseeixen la mateixa i suficient informació. També informen la ciutadania sobre la naturalesa i beneficis de la seva activitat.

Intercooperació: cooperació entre cooperatives i entitats locals per teixir xarxes comunitàries i enfortir el moviment cooperatiu i l'ESS.

Interès per la comunitat: les cooperatives estan arrelades al territori i l'entorn on treballen, i treballen en xarxa per assolir el desenvolupament sostenible de la comunitat mitjançant polítiques que satisfan les necessitats del seu teixit social, així com per difondre els valors i les pràctiques cooperatius.

II. QUÈ PRETENEN LES CJS?

Potenciar la gestió autònoma i col·lectiva per part dels joves

Viure una experiència basada en un projecte comú de base col·laborativa.

Implementar un model en el qual els joves són els protagonistes del seu propi procés i aprenentatge.

Experimentar models de gestió compartida i lideratge col·lectiu.

Acostar l'Economia Social i l'emprenedoria als joves

Integrar els valors i els principis cooperatius.

Desenvolupar competències clau per a la vida i el futur professional (cooperació, treball en equip, gestió i resolució de conflictes, habilitats socials, responsabilitat...).

Visibilitzar models productius alternatius a la visió econòmica hegemònica.

Promoure la responsabilitat amb l'entorn i la participació en la comunitat.

Conèixer altres experiències en el marc del cooperativisme i l'economia social.

III. PER QUÈ S'HAN D'IMPULSAR CJS?

Perquè es basa en el protagonisme dels joves, fomenta la iniciativa, l'emprenedoria i la presa de decisions col·lectives

És una activitat que parteix de les necessitats i motivacions dels joves; que són qui construeix el projecte, fa l'aprenentatge i el protagonitza. Des del programa s'acompanya els joves en la definició i la implementació del seu projecte cooperatiu basant-se en les següents claus de l'aprenentatge cooperatiu:

Afavorir la interdependència positiva, treballar sota el lema entre totes, tot.

Facilitar la responsabilitat individual i col·lectiva i fomentar la seva agència i iniciativa.

Vetllar per una interacció simultània, el treball en equip i el lideratge col·lectiu.

Garantir una participació igualitària entre totes les persones de la cooperativa i fugir dels rols de poder.

Fomentar una avaluació de resultats i de processos i animar a l'autocrítica.

Perquè es treballa interdisciplinàriament, integrant diferents competències i continguts

A través de les CJS s'apren socialment i pràcticament, fomentant així el desenvolupament de competències transversals i habilitats socials diverses, com:

Habilitats comunicatives

Cooperació

Assertivitat i empatia

Adaptació i flexibilitat

Lideratge

Presa de decisions

Capacitat de dialogar

Negociació i argumentació

Treball en equip

Capacitat organitzativa

Perquè permet i incentiva una reflexió crítica del món alhora que visualitza i posa en pràctica models alternatius

Crear una CJS implica fer una reflexió crítica del model econòmic imperant i animar-se a generar i contribuir a les alternatives. Les cooperatives són de propietat col·lectiva, on totes les sòcies en són propietàries, les decisions es prenen democràticament, i el capital són les persones i no els diners, sent així una economia al servei de les persones.

És una alternativa justa que parteix de tres eixos transformadors: la gestió democràtica i participativa, l'orientació a les necessitats humanes i el compromís amb la comunitat.

Perquè ajuda a desenvolupar competències clau per la vida i el futur professional

A través de la cooperativa es treballen aspectes clau pel desenvolupament dels joves, tant en l'àmbit personal com professional i els permet descobrir alternatives econòmiques i altres maneres de treballar i percebre el seu futur professional, alhora que es fomenta l'emprenedoria.

Perquè integra els valors i principis cooperatius

Les CJS defensen, com s'ha vist més amunt, la gestió democràtica; l'adhesió voluntària; la participació econòmica; l'autonomia i interdependència; l'educació, formació i informació; la cooperació entre cooperatives; i l'interès per la comunitat. I es basen en l'ajuda mútua, la responsabilitat, la igualtat i l'equitat, la solidaritat, l'honestedat i la transparència.

IV. EL PROCÉS D'ACOMPANYAMENT I CREACIÓ DE LES CJS

Per tal de treure el màxim de profit a l'experiència i poder portar a terme tant la part d'ideació i planificació, com la mateixa execució de l'activitat econòmica, proposem un procés prou ampli i continuat. Tot i això, en funció de les necessitats i de les peculiaritats del grup, es pot adaptar.

Acompanyament durant 1 mes i mig

Proposem que el procés de creació i implementació de la cooperativa juvenil tingui un període temporal de, mínim, un mes i mig.

Acompanyament aproximat de 100 hores

El nombre total d'hores que acompanyarem cada cooperativa juvenil de serveis és d'aproximadament 100 hores, esteses al llarg de tot el procés i amb l'opció d'ampliar-se en cas necessari.

Mínim 4 participants

S'ha de comptar amb un mínim de 4 joves per començar la cooperativa juvenil de serveis.

Estructura de la CJS

Les CJS treballen de forma assembleària i, per tant, el seu òrgan de decisió principal és l'assemblea. Recomanem que també hi hagi càrrecs i comissions de treball, segons les motivacions, habilitats i inquietuds, per poder treballar en petits grups que després posin en comú l'estat del seu treball a l'assemblea. Així, es fomenta la corresponsabilitat, la participació i la presa de decisions col·lectiva.

V. QUINES FASES S'HAN DE SEGUIR PER CREAR UNA CJS?

1. Formació i motivació inicial

El primer pas és presentar l'Economia Social i entendre què és una cooperativa juvenil, en quin marc s'emmarca, com funcionen i sota quins valors.

2. Constitució de la cooperativa

El següent pas en la creació d'una cooperativa juvenil és organitzar una assemblea constituent i simular la creació de la cooperativa i l'alta de les persones sòcies.

L'assemblea constituent ha de servir per escollir el nom i la imatge de la cooperativa, triar els càrrecs del consell rector, treballar els estatuts perquè siguin aprovats pròximament, i decidir l'aportació de capital de les persones sòcies i la destinació dels beneficis de la cooperativa:

Escollir el nom i la imatge: Per escollir el nom, i inclús el logotip de la cooperativa, es pot fer mitjançant una votació de propostes presentades prèviament pel grup de joves.

Elegir els càrrecs del consell rector: S'ha de tenir clar que els càrrecs mínims a tenir són els de presidència, secretaria i tresoreria. Tothom pot presentar la seva candidatura i l'elecció es duu a terme per vot secret. Serà important explicitar quines són les tasques i les responsabilitats concretes de cada càrrec.

Treballar els estatuts i l'aprovació: Per treballar els estatuts, es pot utilitzar un model d'estatut que oferim i pot servir de base perquè l'assemblea redacti els propis. I podem fer alguna dinàmica grupal per treballar els diferents apartats, si ens encaixa amb el grup. També pot ser una estratègia que a l'assemblea es constitueixi una comissió encarregada d'elaborar un avantprojecte d'estatuts. Caldrà que els estatuts s'aprovin en assemblea.

Aportació de les persones sòcies: Si es vol, es pot fer una aportació simbòlica per part de cada una de les sòcies, per simular i entendre el concepte d'aportació de capital social igualitari.

3. Planificació

Han d'elaborar el pla d'empresa, bàsicament es tracta de planificar quina activitat farem, com ens organitzarem per fer-ho possible i si serà viable econòmicament. En aquest moment caldrà definir els aspectes següents:

1. El pla d'activitat i organització

El pla d'activitat i organització vol dir decidir què farem, com i quan ho farem. Aquest és un element indispensable d'aquesta fase i es tracta de decidir en detall quina és l'activitat principal de la cooperativa i com ens podem organitzar internament per posar-nos a treballar (qui farà què, quan ho farem, quin dia farem l'activitat, etc.).

Què farem? Decidir l'activitat que farem

En el moment de decidir l'activitat de la cooperativa és molt important que siguin els joves qui decideixin què volen fer. La nostra funció és acompanyar-los i assessorar-los, aportar idees d'activitats, acompanyar en la presa de decisions, vetllar per una participació inclusiva, etc.

Com ho farem? Decidir l'organització de treball

Es farà una simulació de creació i execució d'una cooperativa i la seva organització. És habitual que les cooperatives constitueixin comissions o equips de treball que assumeixin tasques o responsabilitats concretes, per exemple comissió de comunicació, de logística i cura de l'equip, de gestió econòmica, d'activitat, etc. S'hauran d'anar organitzant assemblees per prendre decisions col·lectives i, paral·lelament, per comissions de treball.

Quan ho farem? Temps de dedicació a la cooperativa per preparar i executar l'activitat.

Serà molt important decidir quin temps poden dedicar a treballar a la cooperativa i quan es duu a terme l'activitat final. Es recomana a les cooperatives juvenils que comencen que com a mínim disposin de dues hores setmanals per treballar-hi. És rellevant treballar la responsabilitat en la convocatòria i la dinamització de les assemblees de la cooperativa juvenil.

2. La viabilitat econòmica del projecte

És important treballar la viabilitat econòmica del projecte, ja que estem constituint una empresa. Segons el nivell, això es pot reflectir en el pla econòmic financer. Caldrà, per exemple, que si ens estem plantejant vendre productes artesans, s'investigui i estudiï quant costaran els materials que necessitaran per fabricar-los i, per tant, decidir quin ha de ser el preu de venda per poder ser viable. Segons el nivell educatiu serà interessant analitzar la viabilitat amb més o menys aprofundiment.

3. Estratègia comunicativa

S'ha de decidir quins canals de comunicació es faran servir i elaborar algun pla de comunicació en el temps que inclogui la difusió, publicitat, etc.

4. Formació

En la creació i elaboració d'una cooperativa és molt valuosa la formació tècnica i les formacions transversals per abordar les diferents problemàtiques i situacions que es puguin plantejar al projecte col·lectiu. Per exemple, s'haurien de tractar formacions de resolució de conflictes, valors i principis cooperatius, estratègies pel treball en equip i la cooperació, etc.

5. Execució de l'activitat

L'execució de l'activitat cooperativitzada és el moment clau en què duem a terme tot el que hem estat preparant. En aquest moment cal promoure l'autonomia i la iniciativa del grup de joves i, per tant, el nostre paper és el de recolzar i acompanyar.

6. Retorn social

És important analitzar quines són les necessitats del nostre entorn i quines entitats hi estan treballant i de quina manera. Amb aquesta informació, els joves poden escollir fer una activitat pròpia en benefici de la comunitat, teixir xarxa amb diferents agents, o sumar-se a una activitat organitzada per alguna entitat.

7. Seguiment i avaluació

Al final del procés cal avaluar-ne els resultats i la mateixa activitat. En assemblea s'avaluarà l'execució del servei o l'activitat i el funcionament de la cooperativa. Es pot treballar en assemblea els indicadors que seguirem per a l'avaluació final, i fins i tot es pot plasmar en un petit informe de la cooperativa a model de memòria d'activitats que ens pot servir per revisar-ho i millorar de cara a futures activitats.

VI. COM ACOMPANYEM DES DEL PROGRAMA OCELL DE FOC?

Amb activitats de formació i aprenentatge

Donem suport a les iniciatives d'emprenedoria col·lectiva juvenil; oferim tallers d'organització i creació de cooperatives: de disseny d'estratègies d'activitats econòmiques i emprenedoria col·lectiva; i de les necessitats específiques que planteja cada grup de joves en concret.

Oferim noves eines per iniciar-se al món laboral, a través de diferents fórmules associatives i d'un programa de desenvolupament de competències.

A través d'una borsa de cooperatives mentores

Les cooperatives mentores ajuden les noves iniciatives juvenils al llarg del procés de creació i implementació, i ofereixen un suport des del punt de vista d'una cooperativa o associació ja creada, amb tot el coneixement que això implica. A més, poden ser un canal d'ingressos econòmics per la nova iniciativa juvenil.

Amb assessorament integral

Oferim assessorament integral per tal de dotar eines que capacitin els i les joves per a desenvolupar i dur a terme projectes dissenyats pels joves durant les fases de concepció, disseny, elaboració, desenvolupament, execució i avaluació de les diferents iniciatives.

Amb dinamització

Creem una figura dinamitzadora que acompanyarà els joves a complir la seva iniciativa, des del moment inicial i de creació fins a la realització de l'activitat i la valoració final.

Fent difusió de les iniciatives

Ajudem a la difusió de les cooperatives i iniciatives entre els ens locals, les entitats i organitzacions del territori i les cooperatives mentores, per tal de donar-les a conèixer i buscar complicitats i sinergies amb agents ja existents.

Aquest servei forma part d'Ocell de Foc, un programa d'atenció integral dirigit a joves per assolir el seu benestar emocional, una millora de la qualitat de vida, la construcció d'una vida independent i fomentar la seva inserció laboral o la recuperació del seu itinerari formatiu.

Us agrada la proposta?

Tens ganes d'iniciar un projecte amb altres joves?

Contacta amb nosaltres a través de:

proempresa@ajmanresa.cat

Impulsen:

Amb el suport de:

